

Skutky 4,1-12. Salvátor 19.5.2019

Když Petr a Jan ještě mluvili k lidu, přišli na ně kněží s velitelem chrámové stráže a saduceji, rozhořčeni, že učí lid a hlásají, že v Ježíši je vzkříšený z mrtvých. Násilím se jich chopili a vsadili je na noc do vězení, neboť už byl večer. Ale mnozí z těch, kteří slyšeli Boží slovo, uvěřili, takže jich bylo již na pět tisíc.

Druhý den se shromáždili jeruzalémští představitelé židů, starší a znalci zákona, velekněz Annáš, Kaifáš, Jan a Alexandr a ostatní z velekněžského rodu, dali předvést Petra a Jana a začali je vyslýchat: "Jakou mocí a v jakém jménu jste to učinili?" Tu Petr, naplněn Duchem svatým, k nim promluvil: "Vůdcové lidu a starší, když nás dnes vyšetřujete pro dobrodiní, ktereré jsme prokázali nemocnému člověku, a ptáte se, kdo ho uzdravil, vězte vy všichni i celý izraelský národ: Stalo se to ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, ktererého vy jste ukřižovali, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých. Mocí jeho jména stojí tento člověk před vámi zdráv. Ježíš je ten kámen, ktererý jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni."

Non est in alio aliquo salus – není v nikom jiném spásy, shlíží na nás ze stropu chrámu jasná a jednoznačná křesťanská výpověď. Nejmenovaný presbyter k tomu jednou připodotkl, že by rád slyšel, co to vlastně znamená dnes pro nás.

Když na nás to vyznání shlíží ze stropu a navíc **v latině** – což není jen jazyk vzdělanců, ale též imperátorů – může to vyznívat jako věčná pravda. Moudrost „z nebe“, o níž se nepochybuje, protože prostě platí. A církev je tu pak od toho, aby to prostě platilo.

Problém je, že v bibli tato slova zaznívají úplně v jiné souvislosti – a na úplně jiné scéně. Nehlásají to andělé ani vzkříšený Pán, ktererý vstoupil na nebesa, ale Ježíšovi učedníci.

A Petr a Jan v té chvíli nestojí na kazatelně, ani v chrámu, ba ani na jeruzalémských ulicích, obklopeni davem dychtivých posluchačů. Stojí, jak jsme slyšeli, před soudem, ktererý je vyšetřuje jako náboženské provokatéry. Jako anarchisty, ktererí nabourali zaběhané náboženské pořádky. Ta slova *není v nikom jiném spásy* se ozývají z lavice obžalovaných.

Zůstaneme-li u toho kontrastu nahoře x dole, dá se říci, že Ježíšovi vyznavači jsou v té chvíli tak trochu na dně. V docela nezáviděníhodné pozici... Nekráčejí ve stopách uznávaných vzdělanců, z jejichž mouder se s oblibou cituje, a už vůbec ne ve stopách vítězných imperátorů, vládců, před jejichž mocí musíš ohnout hřbet ať chceš či nechceš. Kráčejí ve stopách nazaretského Ježíše. Toho, který pod představitelem latinské kultury Pontiem Pilátem trpěl a jehož předtím jako náboženského buřiče a mesiášského provokatéra vyslyšalo stejné náboženské grémium jako teď apoštoly – tedy velerada.

Když to tehdy potkalo Ježíše, tak se učedníci zalekli. Vždyť se před nimi otevřela perspektiva, že budou učedníky totálního loosera. Ale dnes neutíkají. Dnes vyznávají, že ta cesta, kterou šel Ježíš – a která překvapivě vyvrcholila až třetího dne, kdy ukřižovanému bylo dáno povstat ze zajetí hrobu, utrpení a potupného zavržení – že ta cesta je cestou

spásy. Spásy, která přichází právě a jedině s příběhem toho ukřižovaného a vzkříšeného.

Jde tedy o spásu. Jak se to slovo na této scéně objevilo? Petr si je bere do úst, když se vrací k činu, pro který jsou teď vyšetřováni: Pomohli na nohy chromému u vrat chrámových. Celý život tam sedával, odsouzen k žebravému živoření, vydán na milost a nemilost zájmu či lhostejnosti kolemjdoucích. Pak přišli Petr a Jan. A Petr – s vírou, že s Ježíšem přišla ta pravá mesiášská příležitost, kdy hluší uslyší, slepí prohlédnou a chromí poskočí jak jelen – Petr ho s touto vírou postavil na nohy. Ač ten chromý nic takového nečekal a o nic takového neželal, najednou ho potkala spása a postavila ho na nohy. Docela proměnila jeho život.

Takhle nás potkává spása: Jako možnost, kterou jsme nečekali. Jako poselství, jež jsme nevyhlíželi. Jako setkání s Boží blízkostí, o níž jsme neprosili, navíc na místě k tomu účelu zcela nepatřičném.

Takhle vlastně potkala už spása Izrael, když směl navzdor své otrocké rezignovanosti i neporazitelné faraonské moci vyjít z otroctví a stínu smrti do zaslíbené země. Takhle potkávala Boží lid třeba za časů Samsona, když jeho zemi i jeho víru válcovali Pelištejci. Takhle potkávala ty, za nimiž přišel Ježíš, a oni zjišťovali, že jejich život může být docela proměněn. Ať už žili v zajetí hluchoty, slepoty – nebo ve vyloučených lokalitách pro malomocné – anebo jim život svazovala nezřízená hrabivost jako celníku Zacheovi.

Najednou tu byl někdo, kdo jim umožnil prohlédnout. Kdo je vysvobodil z klece jejich zatracení či prokletého osudu. Kdo životu bez perspektivy dal směr a budoucnost, kdo jim zpřítomnil Boží Království. Petr sám to zažil po velikonocích, kdy on, který se svého Mistra hanebně zřekl, zjistil: Síla Vzkříšeného mne staví na nohy, tvoří ze mne znovu učedníka – a posílá do světa právě s tímhle příběhem. Neboť spása není beztvářá mlhovina ani neurčitý shluk nábožných představ, ale příběh, který tě potkává. Nese jméno toho jednoho, který s ní přichází. Teď, od velikonoc – jméno Ježíše Ka Nazaretského. On snil tu Boží vizi nápravy a obnovy a zhmotňoval ji při setkání s životní nouzí a bezvýchodností konkrétních lidí. A Petr teď jde do světa jako ten, kde se svým Mistrem smí sdílet jeho zhmotněné sny... I když ho kvůli tomu dnes vyslyšají a zítra budou bičovat.

Takhle je to totiž s příběhem spásy: Kráčí stopami, jež vyšlapal ten Nazaretský Ježíš. A ty stopy nemíří pryč z tohoto světa, pryč z úzkostí, rozporů, brutality. Ty stopy nemíří ani do církevního skleníku, ani do nadsvětlných dálav. Jdou – dál tímto světem. Takhle to ztělesňuje Petrovo vyznání. Proto své „*v nikom jiném není spásy*“ říká právě na tak nevábňém místě, jako je výslech.

Když tě poselství spásy zvedne na nohy, neodletíš na létajícím koberci do nějaké bezkonfliktní tramtárie. Smíš ten sen snít – a žít uprostřed dní, kde se dál producují imperátoři, anebo různí Kaifášové a Annášové, co se snaží vtloukat ostatním do hlavy, že jen oni mají patent na pravdu. Uprostřed dní, kde narážíš na to, co lidi ochromuje, ohlušuje a oslepuje, co jim bere naději a někdy tíží až k smrti. Právě ti, kdo jsou takhle dole, stávají se pravými adresáty poselství, jež přichází aby postavilo na nohy.

Ta konfliktní situace, v níž Petrovo vyznání zaznívá, **nese ovšem i otázky**: Jak je to s těmi, kdo Ježíše jako nositele spásy odmítají? A jak s těmi, pro něž Ježíš z Nazareta a jeho příběh nositelem spásy není, protože ho spatřují v někom či něčem jiném? Je jim spása upřena?

Především se, kvůli Petrově výpovědi u toho výslechu musíme ptát, je upřena Židům? Petr svou výpověď říká tváří v tvář **vůdcům Božího lidu**. A říká ji hodně vyostřeně: Ježíš, jehož jste ukřižovali, stal se základním kamenem stavby Božího díla. Takhle nám to ukázalo velikonoční jitro. Pro evangelistu jako autora tohoto příběhu byl důležitý étos této výpovědi a její konkrétní místo: **Petr to neříká jako soudce – ale jako obžalovaný**. Nemá pražádnou moc vyvodit ze svých slov takové důsledky, jako bylo pak pronásledování Židů, jehož se církev o pár století později ruku v ruce s vládci Evropy začala systematicky dopouštět. Petrovo vyznání z tohoto příběhu mělo znít – a znělo – jako povzbuzení pronásledovaným křesťanům, nikoli jako povzbuzení k pronásledování jinak smýšlejících. A především – ve chvíli, kdy na to církev zapomněla, načichla sama kaifášstvím a annášstvím, resp. saducejstvím a farizejstvím. Aniž by si toho často pořádně všimla, že už dávno leckteří její představitelé právě tuhle roli docela autenticky hrají.

A pokud jde o otázku, jak jsme na tom, pokud jde o spásu, ve vztahu ke všem ostatním, kdo Ježíšovu jedinečnost nevyznávají, držel bych se slova, kterým Ježíš sám uklidňoval své učedníky. To za ním jednou přišli a stěžovali si na kohosi, kdo léčil a vysvobozoval, ale nepatřil do jejich party. A Ježíš jim odpověděl: „*Kdo není proti vám, je pro vás.*“ (Lk 9,49) Dneska tak proti nám nejsou třeba různé necírkevní neziskovky, které vyvádějí lidi z pasti zadlužení – zmírňují utrpení nemoci, postižení či osamění – stojí při těch, které válkuje hrabivost silnějších – a stavějí na nohy ty, jejichž šance i důstojnost většinová společnost sráží k zemi (leckdy bohužel za přispění některých církevních představitelů).

Když ti pro spásu otevře oči příběh toho Nazaretského, když se jeho slov i jeho vzkříšení chytneš jako té pravé šance, když u něj čerpáš pramen žití a jeho stopy v tomto světě sleduješ – pak uvidíš spásu nejen pro svůj život, ale uvidíš ji probleskovat i leckde, kde bys to jinak nečekal. Amen.

Sk 4,1-12; Sal 19.5.19 - bohoslužby

Píseň 667,1+5

In: Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid a vzbudil nám mocného spasitele z rodu Davida, svého služebníka..., zachránil nás od našich nepřátel a z rukou těch, kteří nás nenávidí..., abychom vysvobozeni z rukou nepřátel a prosti strachu jej zbožně a spravedlivě ctili po všechny dny svého života. Amen (Lk 1,68nn)

Píseň 118,1-8

Modlitba

S bázní a úžasem stojíme před tvým dílem, náš Bože. Jako slitovný Bůh jsi vyvolil svůj lid, Izrael. Zlomil jsi sílu pyšné smrtící moci – vysvobodil jsi ho a uvedl na cestu k slíbené budoucnosti. Navzdor lidské beznaději i nepřátelství jsi třetího dne dal povstat svému poníženému Synu. V jeho příběhu se dááš poznat, navzdor našemu pohanství, s nímž tě hledáme všude jinde. Tak nás i svět okolo pozvedáš z pout nevěry, tak osvobozuješ lidi z pout otroctví a beznaděje. Vzdáváme ti dík, že k tobě můžeme přistupovat právě s touhle s důvěrou. Předkládat ti bolesti, úzkost, beznaděj, selhání, kterými jsme sami zasaženi, a očekávat tvou proměňující blízkost. Vždyť nám ji dosvědčil a zaslíbil Ježíš Kristus. Amen.

1. čtení Iz 35,3-7

Slovo k dětem

Píseň 372,1-4

kázání

Píseň 328,1-4

Ohlášení

Přímluvy (Kyrie)

Ať zní evangium o spáse – a příběh tvého Syna proměňuje životy váhajících svědků – těch, co se hanbí za své viny – těch, na něž dolehlo bezpráví a arogance sebejistých majitelů pravdy. *Kyrie eleison!*

Často bloudíme, nevíme, kudy kam – ani jako tví svědkové. Ať příběh spásy otevírá oči pro potřebné lidi i angažmá kolem nás – ať dává moudrost i odvahu. Ať buduje společenství, i když jako tví svědkové máme různé postoje a zkušenosti. *Kyrie eleison!*

Prosíme za ty, jimž je svěřen výkon spravedlnosti – za soudce a žalobce – za jejich moudrost a nezávislost – v naší zemi i zemích střední Evropy. Ať církve a křesťané rozpoznají, kdo a co skutečně ohrožuje spravedlnost pro každého – a umí se postavit za bezbranné, jimž chce někdo upřít jejich práva. *Kyrie eleison!*

Chraň nás před pohodlností a nabubřelostí. Dávej církvi slovo pravdivé a osvobodivé. Dej moudrost rozpoznat, s čím a kým jít do konfliktu a kdy hledat cestu pokoje či obyčejného kompromisu. Blízkost tvého Království ať inspiruje jít cestou věrnosti tobě, nikoli se přizpůsobovat tomu, kdo zrovna vítězí. *Kyrie eleison!*

Otče náš

Poslání Kol 3,12-15

Požehnání

Pokoj svůj vám zanechávám, pokoj svůj vám dávám, ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí! (J 14,27)

Píseň 635,1-3